

DOCUMENT DE SÍNTESI

Les escoles municipals de persones adultes com a agent educatiu del municipi

Autor/s: Màrius Martínez

Data: 21/12/17

Les escoles municipals de persones adultes com a agent educatiu del municipi

Un decàleg per al debat, la presa de decisions i l'acció socioeducativa al territori

Màrius Martínez¹

Els següents 10 punts consideren alguns aspectes clau en la Formació de Persones Adultes (FpA) al territori. Consideren qüestions que poden abordar-se des de l'entorn municipal. De la mateixa manera, parteixen d'una visió més ample que va més enllà de l'entorn municipal. Per això no consideren la formació inicial i permanent dels i les professionals de la FpA, ni el model de formació que ha de ser contextual i específic o altres qüestions que sí poden abordar-se però es deriven del plantejament pedagògic d'aquest text com el finançament i les infraestructures o equipaments.

El decàleg pretén ser un punt de partida, molt esquemàtic, per generar un debat conduent a la formulació de propostes i decisions en l'agenda política de la FpA.

1. **La Formació de Persones Adultes (FpA) és un pilar per a generar oportunitats de desenvolupament de persones i de col·lectius o comunitats.** Els estudis internacionals (UNESCO, 2016a, OCDE, 2013) identifiquen clarament la relació existent entre els resultats de la FpA i el benestar, la participació i cohesió, la salut i les oportunitats professionals de les persones adultes.
2. **La FpA abasta un conjunt molt ample d'iniciatives formatives i de participació** que inclouen els circuits d'alfabetització, competències transversals (TIC, llengües, ...), acreditació d'estudis i preparació de proves d'accés però també accions relacionades amb la cultura, les arts, la participació cívica i política i el desenvolupament comunitari. També ha de considerar els itineraris formatius professionalitzadors adreçats a persones adultes com també els programes i iniciatives de nova oportunitat.

Això vol dir que, tot i que també pot ajudar a generar noves oportunitats, **constitueix una modalitat formativa específica** que té sentit en ella mateixa, a més de poder, en alguns casos compensar mancances originades en etapes vitals anteriors o en contextos diversos. Considerar-la només una estratègia compensadora és altament limitadora.

3. **Les diferents variables a partir de les quals poden identificar-se o caracteritzar-se grups específics** que participen en la FpA (edat, residència, creences, procedència, situació familiar, situació laboral i econòmica, nivell formatiu, experiències vitals i formatives) poden ser útils per a ajustar les propostes formatives però també són sovint factors a partir dels quals

---

¹ Professor titular d'Orientació Professional. IP grup de recerca **D**iversitat i **O**rientació (DO). Departament de Pedagogia Aplicada. **UAB**. Marius.martinez@uab.cat

accentuem les desigualtats entre persones i col·lectius. Cal tenir-les en compte com a punt de partida, no com a limitació. Sovint fins i tot, cal buscar estratègies per lluitar contra les barreres que les converteixen en factors de desigualtat. També la visió dels itineraris de desenvolupament de les persones adultes presenten infinitat de concrecions. Cal entendre-les en una perspectiva generadora d'oportunitats des de la que una disrupció, una discontinuïtat en l'itinerari, un canvi o redefinició del projecte són en realitat oportunitats de desenvolupament que es poden aprofitar.

4. Les paraules generen cultura, ajuden i són reflex de com conceptualitzem les coses. Així, **les persones que participen en la FpA són justament això, participants**. El terme participant és inclusiu i recull la principal característica de les persones que aprenen i prenen part en una activitat formativa que no és altra que la seva activitat, la seva activació, la mobilització i el desenvolupament de competències molt diverses. En la FpA, es perd potència semàntica i connotativa si es parla de usuaris, clients o alumnes.
5. La FpA cal entendre-la en cada **context comunitari i territorial**, com una o diverses iniciatives interconnectades amb d'altres en una lògica de col·laboració entre iniciatives i d'interconnexió de serveis, programes, institucions i professionals. La FpA ha de ser un node en una xarxa de suport, benestar, participació, expressió i desenvolupament al servei de les persones, els col·lectius i les comunitats.
6. L'enfocament clau en la FpA és doncs el que parteix de la **participació i la col·laboració** entre persones, col·lectius, comunitats i institucions. Aquest enfocament interpel·la tota la comunitat, tots els agents i actors i hauria d'afectar a la prioritització de necessitats i oportunitats, a la programació de l'oferta, al seu desenvolupament, al seu seguiment i a la seva avaluació. Ha d'afectar doncs als plànols polític, tècnic, pedagògic i ciutadà.
7. El **lideratge** en el territori per a l'articulació de l'oferta de FpA **ha de ser públic** per a garantir l'accés i la igualtat efectiva d'oportunitats per a totes les persones. Tots els agents del territori han de poder participar i s'han de sentir convidats i interpel·lats però l'administració local és la que millor pot garantir la proximitat i sintonia amb les necessitats i oportunitats que en relació a la FpA té cada territori i la ciutadania que hi viu.
8. Les **metodologies i els recursos emprats en la FpA han de ser específics i contextualitzats**. Específics perquè s'adrecen a un conjunt de persones amb característiques compartides, diferents a les de les persones joves o els infants que en tenen unes altres. Han de ser també contextualitzats perquè cal identificar diferències pròpies de cada grup, de cada context, de cada territori i de cada propòsit.
9. **La planificació de la FpA és una tasca complexa que ha de garantir una xarxa d'oportunitats** i de recursos diversos i interconnectats (programes de transició

secundària – FpA – programes de nova oportunitat – GES – CCFF – entorn laboral; participació cultural i cívica ciutadana, etc..) que permetin generar i donar resposta a itineraris diversos. No té sentit per exemple que un programa de nova oportunitat no estigui ben connectat per garantir la continuïtat de l'activitat formativa en acabar-lo. Com tampoc té sentit que els serveis formatius no tinguin connexions amb d'altres serveis com els de benestar, cultura, salut o ocupació. No totes les necessitats d'una persona adulta troben resposta en la FpA però sí que sovint s'expressen o es manifesten en aquest context i a la inversa; algunes necessitats formatives, d'expressió o participació s'identifiquen o emergeixen en d'altres circuits. La millor manera de satisfer les necessitats és interconnectar les oportunitats.

10. Per poder prendre decisions sobre la FpA **cal disposar de dades i indicadors clau** que permetin dimensionar les necessitats, les oportunitats i els desafiaments així com els resultats de les diferents accions. Aquests indicadors que cal pactar i fer sostenibles, són un mecanisme fonamental que ha d'informar de manera solvent l'agenda política de la FpA a cada territori.

Referències documentals:

- Chacón, M. Martínez-Roca, C. Martínez, M. Massot, M. Moreno, V. Parera, G. (2006). Diagnòstic de la Formació de persones Adultes a Catalunya. Barcelona: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu.
- UNESCO (2016a). Recommendation on Adult Learning and Education 2015. Paris. <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002451/245179e.pdf> [consulta: novembre,2017].
- UNESCO (2016b). 3rd. Global Report on Adult Learning and Education. Hamburg: Unesco Institute for Lifelong Learning.
- OECD (2013). PIAAC. Programa Internacional para la Evaluación de las Competencias de la población adulta 2013. Vol. 1. Madrid, Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.